

POHJOIS-POHJANMAAN
YMPÄRISTÖKESKUS

Soidensuojelu Suomessa

Eero Kaakinen 23.10.2009

Kuvat: Antti Huttunen

-
-
- ## Suot eivät aluksi kuuluneet luonnonsuojelun painopisteisiin

- ensiksi huomiota kiinnitettiin lettojen suojeluun
- vuoden 1956 perustetuissa kansallis- ja luonnonpuistoissa soidensuojelu päätavoitteena vain kolmessa luonnonpuistossa
 - * Vaskijärvi
 - * Häädetkeidas
 - * Runkaus

• Soidensuojeluun herättiin 1960-luvulla

- - metsäojituksen tehostuminen herätti tiedemiehiä, metsäammattilaisia ja luonnonsuojelijoita huomaamaan suoluonnon uhat
 - - valtionmaiden soiden säilytyssuunnitelmat
 - Etelä-Suomi 1966
 - Pohjois-Suomi 1969
- => Metsähallitus rauhoitti omalla päätöksellään huomattavan osan suunnitelmissa esitetyistä soista 1960- ja 1970-lukujen vaihteessa

-
-
- # 1970-luku oli soidensuojelun ja soita muuttavien käyttömuotojen kilpajuoksua

- - kerättiin tietoa suojelunarvoisista soista ja suunniteltiin suojelua
- - yksityismaiden suot mukaan suunnitteluun
- - seutukaavaliittojen suojelu- ja virkistysvaihekaavat
- - valtakunnallinen suojelusuunnittelu käyntiin
- - suojelukeinot vielä vähissä
- - EYR:n suosopimus 1978
- - valtioneuvoston periaatepäätös kansallis- ja luonnonpuistoverkon kehittämisestä 1978 loi pohjan valtakunnallisille suojeluohjelmille luonnonsuojelun perustyökaluna

-
-
- Valtakunnallinen soidensuojelun perusohjelma loi pohjan soidensuojelun etenemiselle

- - maa- ja metsätalousministeriön soidensuojelutyöryhmä kokosi ohjelman
- - valtioneuvosto vahvisti ohjelman kahdessa vaiheessa vuosina 1979 ja 1981
- - toteuttamisvoimavarat aluksi vähäisiä
- - metsänparannuslaki esti valtion rahoituksen myöntämisen suojeltavien soiden ojitukseen vasta vuonna 1987

-
-
- **Soidensuojelua tukivat myös uusi lainsäädäntö ja muut suojeleohjelmat**

- - lintuvesiensuojeluohjelma 1982
- - lehtojensuojeluohjelma 1984
- - erämaalaki 1991
- - Pohjois-Suomen vanhojen metsien suojeleohjelma 1996
- - uusi luonnonsuojelulaki 1997
- - metsälaki 1997
- - maankäyttö- ja rakennuslaki 1999

-
-
- Natura 2000 –verkosto täydensi soidensuojeluverkkoa 1998 alkaen
 - - vanhojen kohteiden laajennuksia ja rajaustarkennuksia
 - - uusia merkittäviä kohteita
 - - suojelukohteiden säilyminen myös ulkopuolella tapahtuvan toiminnan vaikutuksilta varmentui

• Suojeluohjelmien toteuttaminen

- - toteuttamisvoimavarat ja -keinot karttuivat vähitellen
- - valtioneuvoston päätös 1996 suojeluohjelmien toteuttamisen rahoitusohjelmasta vakautti työtä
- - hallinto- ja kuulemismenettelyt kehittyneet erityisesti 1990-luvulla

-
-
- # Soidensuojelua vapaaehtoisen metsiensuojelun liepeillä

- - Metso-ohjelma

- myös pienimuotoisia puustoisia suokohteita suojeluun
- Metsähallituksen uusi suojelupäätös 2009 toi suojeluun joitakin nykyisiin suojelualueisiin rajoittuvia suoalueita
- suokohteiden ennallistaminen vauhdittunut

Uusia velvoitteita

- - luontotyyppien uhanalaisuus selvitetiin 2008
 - ⇒ soiden luontotyyppien uhanalaisuus odotettuakin suurempi aina keskiboreaaliseen vyöhykkeelle asti
- - luontodirektiivin toimeenpano
 - ⇒ ensimmäinen raportti EU:lle 2008
 - ⇒ seuraava edessä 2013
- - valtioneuvoston periaatepäätös (2006) Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategiasta vuosille 2006-2016
 - ⇒ soidensuojelun puutteet
 - ⇒ suojelualueiden ekologinen toimivuus
 - ⇒ ennallistaminen

Tulevaisuuden uhkatekijät

- Metsätalous
 - Vanhojen ojitusten vaikutukset ja kunnostusojitukset
 - Hakkuut ja maanmuokkaukset
- Turpeenotto
- Muita:
 - rakentaminen
 - vesirakentaminen
 - pohjaveden otto
 - umpeenkasvu
 - rehevöittävä laskeuma
 - maastoliikenne
- Ilmastonmuutos

Uusia näkökulmia

- - soiden ja turvemaiden strategia valmisteilla
- - ilmastonmuutos tuo uutta katsantoa myös soiden suojeluun ja käyttöön
 - ⇒ soita vaalittava hiilivarastoina ja –nieluinä
- - ekosysteemipalvelunäkökulma tukee suoluonnon monimuotoisuuden suojelua
 - ⇒ toimivat suoekosysteemit takaavat ekosysteemipalvelujen säilymisen

